

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Центру наукових досліджень
та викладання іноземних мов НАН України
к.філол.н., доцент
ЖАЛАЙ В.Я.

«24 » жовтня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 05 ННД

Асистентська педагогічна практика

для аспірантів спеціальності 035 – «Філологія»

третього освітньо-наукового рівня вищої освіти – доктора філософії

Київ 2019

Розробники

д.філол.н., проф.. Ільченко О.М.

к.філол.н., ст. викл. Кравченко Н.Г.

Робочу програму затверджено Вченою радою Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ

протокол № 8 від 24 жовтня 2019 року

Пролонговано Вченою радою Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ

Навчальні роки пролонгації	Голова вченої ради ЦНДВІМ НАНУ	підпис	№ протоколу	Дата протоколу
20___.20__				
20___.20__				
20___.20__				
20___.20__				

1. Загальні відомості

Найменування показників	Характеристика дисципліни за денною формою навчання
Назва дисципліни	Асистентська педагогічна практика
Вид дисципліни	обов'язкова нормативна навчальна дисципліна ОК ННД 05
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська, українська
Загальний обсяг кредитів / годин	10/300
Курс	3
Семестр	1-2
Кількість змістових модулів	3
Обсяг кредитів	10
Обсяг годин, в тому числі:	300
Лекції	
Практичні (індивідуальні) заняття	120
Самостійна робота	180
Форма підсумкового контролю	залік

2. Мета, завдання та очікувані результати навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни ОК 05 ННД «Асистентська педагогічна практика» є нормативним документом, який розроблено на основі освітньо-наукової програми (далі ОНП) підготовки здобувачів третього рівня відповідно до навчального плану спеціальності 035 «Філологія», затвердженої Вченою радою Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ, протокол №8 від 24.10.2019 року.

Асистентська педагогічна практика є обов'язковим компонентом ОНП підготовки докторів філософії в галузі гуманітарних наук за спеціальністю 035 «Філологія» у Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України.

Випрацювання практичних умінь і навичок аспіранта здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення, підготовку та прочитання 1–2 лекцій разом з керівником практики, проведення семінарських занять, організація самостійної роботи студентів, в межах дисциплін, які викладає науковий керівник, відбувається під час

проходження асистентської педагогічної практики, що передбачено навчальним планом на третьому році навчання.

Мета навчальної дисципліни: поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальності 035 «Філологія». Оволодіння аспірантами-практикантами сучасними методами, формами та засобами навчання, формування у них на базі одержаних у ЗВО знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь є ключовими для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу. Асистентська педагогічна практика спрямована на виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Предметом асистентської педагогічної практики виступає дисципліна «Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня загальноєвропейського стандарту володіння мовою С 1».

В результаті проходження педагогічної практики у аспірантів-практикантів повинні бути сформовані організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача університету, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності: навчальної, методичної, виховної та дослідної роботи.

Асистентська педагогічна практика має бути наближеною до напрямів наукових досліджень аспіранта. Під час такої практики виникає можливість апробувати результати досліджень, які проводяться аспірантом при написанні дисертаційної роботи.

Згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії, асистентська педагогічна практика проводиться на третьому році навчання в обсязі 300 год (10 кредитів).

Проходження асистентської педагогічної практики передбачає виконання аспірантом таких видів робіт:

- підготовку та прочитання 1–2 лекцій разом із науковим керівником;
- підготовку та проведення практичних занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення практичних занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт та іспитів (тести, тощо);
- участь (разом з науковим керівником) у проведенні заліків та іспитів для аспірантів системи НАНУ.

Підсумки асистентської педагогічної практики обговорюються на засіданнях кафедри іноземних мов Центру, а загальні підсумки –

затверджуються на засіданні Вченої ради Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАНУ.

Передумова вивчення. Навчальна дисципліна «Асистентська педагогічна практика» базується на базових знаннях і навичках педагогічної роботи, яка є невід'ємним складником вищої освіти у галузі філології, а також на глибокому та докладному аналізові педагогічної літератури, передусім з методики викладання іноземних мов, літератури суміжних галузей знань, пошуку інформації і є базовою для підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти – доктора філософії – відповідно до навчального плану спеціальності 035 «Філологія».

Завдання базової обов'язкової навчальної дисципліни «Асистентська педагогічна практика» ОК 05 ННД «Методологія та організація наукових досліджень у філологічних науках» полягає у формуванні та набутті таких компетентностей: загальні компетентності: ЗК: 6-7, 10-12 (відповідно до переліку загальних компетентностей ОНП). Фахові компетентності: ФК 11 (відповідно до переліку фахових компетентностей ОНП). Програмні результати навчання: ПРН 1.5, 1.4- 4.2, 4.4,4.52.1, 2.4, , 3.1, 4.3, 4.4 (відповідно до переліку програмних результатів навчання ОНП).

У програмі асистентської педагогічної практики аспірантів акцентуються організаційно-методичні засади практичної професійної підготовки аспірантів з метою опанування ними знаннями, вміннями та навичками педагогічної діяльності. **Асистентська практика відбувається у Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов в академічних групах аспірантів системи Академії наук України** під час викладання курсу «Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня С1» та у групах студентів **кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка**. Викладачі ЦНДВІМ НАНУ активно задіяні у асистентській педагогічній практиці аспірантів-практикантів. Керівник від кафедри - науковий керівник аспіранта.

Фахові програмні результати навчання (вимоги до знань та вмінь):

Аспірант має знати:

- основні поняття і категорії педагогіки та методики викладання у ЗВО;
- навчально-методичні комплекси для студентів/аспірантів ЗВО;
- сучасні підходи до формування у студентів/аспірантів професійної компетентності;
- інноваційні освітні технології навчання у ЗВО;
- форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей;
- основні організаційні форми реалізації освітнього процесу у ЗВО;

- основи планування освітнього процесу у ЗВО;
- основні положення законодавства України в галузі вищої освіти, програмних документів, які стосуються навчання студентів та викладання у ЗВО;
- завдання і функції науково-педагогічного працівника;
- вимоги до підготовки документального супроводу викладання у ЗВО;
- основні принципи, методи, види навчання у ЗВО, у тому числі дистанційної освіти.

Аспірант має вміти:

- визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання;
- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси для студентів ЗВО;
- контролювати й оцінювати рівень сформованості всіх складників професійної компетентності;
- планувати й реалізовувати різні форми організації освітнього процесу у ЗВО;
- планувати (проектувати) вивчення навчальних дисциплін;
- відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для проведення різних видів навчальних занять;
- використовувати знання про індивідуально-вікові особливості молоді при проведенні занять;
- застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання студентів/аспірантів;
- підвищувати професійні вміння, вивчати передовий педагогічний досвід.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

1. Науково-дослідна діяльність аспіранта.
2. Методична діяльність аспіранта-практиканта
3. Навчальна діяльність аспіранта:

Навчальний матеріал дисципліни складається із **3 модулів**. Курс викладається під час **третього** року навчання в аспірантурі.

4. Програма навчальної дисципліни

тема	назва теми	кількість годин		
		лекції	практичні (індивідуальні)	самостійна робота
1.	Науково-дослідна діяльність аспіранта	-	40	60
2.	Методична діяльність аспіранта-практиканта	-	40	60
3.	Навчальна діяльність аспіранта.	-	40	60
		-	120	180
Усього			300	

5. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Науково-дослідна діяльність аспіранта

Передбачає вивчення та критичний аналіз сучасної науково-методичної літератури з питань методики викладання іноземних мов.

Теми для опрацювання:

1. Шкала CEFR 2018: основні характеристики та порівняльний аналіз з попередньою версією. Типи та принципи тестування.
2. Ключові імена у методиці викладання іноземних мов: історія і сьогодення.
3. Сучасні методичні принципи навчання іноземних мов.
4. Актуальність питання “postmethod condition” (B. Kumaravadivelu).
5. Нові напрями у викладанні іноземних мов:
 - ✓ Task-based Approach
 - ✓ Project-based Approach
 - ✓ Lexical SyllabusНовітні технології навчання іноземних мов
 - ✓ Blended learning
 - ✓ Mobile learning
 - ✓ Gamification
 - ✓ Embodied learning
 - ✓ English as a lingua franca (ELF)
 - ✓ Multi-literacies and trans-languaging
 - ✓ English as a medium of instruction (EMI)
6. Тандем-технології у викладанні іноземних мов.
7. Специфіка CALL.

8. Навчальні платформи -Learning management platforms (LMSs) (EDMODO та ін.)
9. Провідні світові фахові часописи, блоги та онлайн ресурси у галузі викладання іноземних мов.
10. Методика і лінгвокраїнознавство. Лінгвокультурна компетентність.
11. Методика навчання іншомовної вимови.
12. Методика навчання іншомовної граматики.
13. Методика навчання іншомовної лексики.
14. Методика навчання говоріння.
15. Методика навчання читання.
16. Методика навчання письма.
17. Методика навчання сприйняття на слух.
18. Навчально-методичний комплекс та його функції.
19. Аналіз специфіки сучасних НМК з викладання мови для спеціальних цілей, передусім англійської для науковців.

Plchenko O. The Language of Science = Англійська для науковців. – 4th edition, revised. – К.: «Едельвейс», 2019.

“Q: Skills for Success” (2015)

“Q: Skills for Success Reading and Writing Level 5” (2015) by N.A. Caplan and S.R. Douglas, Oxford University Press;

“Cambridge Academic English C1 Advanced Student's Book: An Integrated Skills Course for EAP” (2012) by M. Hewings, C. Thaine and M. McCarthy;

“Cambridge Academic English B2 Upper Intermediate” (2012) by M. Hewings and M. McCarthy;

“Oxford EAP: Advanced/C1” (2013) by E. de Chazal and J. Moore,

“Oxford EAP: Upper Intermediate/B2” (2012) by E. de Chazal and S. McCarter;

“Cambridge English for Scientists” (2011) by T. Armer;

“Cambridge English for Engineering” (2008) by M. Ibbotson;

“English for Academic Study: Extended Writing & Research Skills Course Book” (2012) by J. McCormack and J. Slaght.

A. Wallwork “English for Writing Research” (2016), “English for Presentations at International Conferences” (2016); “English for Academic CVs, Resumes, and Online Profiles” (2019).

А також:

D. Larsen-Freeman “Grammar Dimensions: Form, Meaning, Use” (2006);

“The Academic Phrasebank” (2015) by J. Morley;

M. McCarthy Academic Vocabulary in Use. Edition with Answers (2016).

M. Swan “Practical English Usage” (2019).

Змістовий модуль 2

Методична діяльність аспіранта-практиканта:

1. Ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у ЗВО (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною

- характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);
2. Ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що його доручено викладати;
 3. Ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, силабуси, підручники, посібники, методичні рекомендації);
 4. Ознайомлення із змістом робочої навчальної програми курсу, що доручено проводити (планів окремих анять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо);
 5. Виконання індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань протягом педпрактики;
 6. Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри.
 7. Участь у роботі кафедри іноземних мов Центру.

Змістовий модуль 3

Навчальна діяльність аспіранта:

1. Планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
2. Проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі;
3. Проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;
4. Розробка хендаутів;
5. Перевірка письмових робіт;
6. Проведення консультацій.

Практичні заняття

Мета таких занять - практичне закріплення питань, пов'язаних з проходженням асистентської педагогічної практики.

Самостійна робота аспіранта, її зміст та обсяг

№	Зміст самостійної роботи аспіранта	Обсяг СР (годин)
	1. Опрацювання теоретичного матеріалу	100
	2. Підготовка до занять	80
	Усього за навчальною дисципліною	180

6. Рейтингова система оцінювання

Рейтинг аспіранта третього року зі спеціальності 035 «Філологія» складається з балів, що їх отримано за:

1. Практичні заняття та самостійну роботу (підготовка навчально-методичного забезпечення проведення практичних занять, підготовка навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін та іспитів (тести тощо) – 35 балів
2. Проведення занять (підготовка та прочитання лекції разом із науковим керівником, підготовка та проведення практичних занять, участь (разом з науковим керівником) у проведенні заліків та іспитів для аспірантів системи НАНУ – 35 балів
3. Залік – 30 балів
4. Самостійне написання екзаменаційного тесту (на вступ та на кваліфікаційний іспит) (+) 5 балів.
5. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції (+) 5 балів

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

Розрахункова шкала рейтингу складає:

$$RC = 35 + 35 + 30 = 100 \text{ (балів).}$$

Рейтинг RD аспіранта складається з рейтингу, одержаного протягом семестру. Необхідною умовою допуску аспіранта до заліку з дисципліни є позитивний рейтинг з усіх форм семестрової атестації.

Шкала оцінок

Оцінка	Визначення	Національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в цілому правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	-	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	-	2	$RD < 35$

Орієнтовний перелік питань на залік

1. Сучасні методичні принципи навчання іноземних мов.
2. Шкала CEFR 2018: основні характеристики та порівняльний аналіз з попередньою версією у навчанні читання та письма.
3. Поясніть різницю між термінами “метод навчання” і “технологія навчання”.
4. Нові напрями у викладанні іноземних мов.
5. Новітні технології навчання іноземних мов
6. Тандем-технології у викладанні іноземних мов. Запропонуйте план реалізації тандем-технології у ЦНДВІМ НАНУ з огляду на її засади: принцип обопільності та принцип автономності.
7. Специфіка CALL.
8. Навчальні платформи -Learning management platforms (LMSs)
9. Провідні світові фахові часописи, блоги та онлайн ресурси у галузі викладання іноземних мов.
10. Внесок С. Крашена у методику викладання іноземних мов.
11. Теорія множинного інтелекту Г. Гарднера та її застосування до викладання іноземних мов.
12. Що таке “postmethod condition” (В. Kumaravadivelu). Стан питання та обговорення проблеми (1994-2019 pp). Ваша думка з цього приводу.
13. Методист П. Хегболдт стверджував, що немає “найкращого методу”, є лише хороші і погані викладачі. Прокоментуйте це твердження.
14. Роль першої лекції з нової навчальної дисципліни.
15. Схарактеризуйте основні та факультативні компоненти навчально-методичного комплексу з іноземної мови.
16. Етапи роботи з лексичним матеріалом, типи і види вправ для засвоєння лексики.
17. Засвоєння колокацій: практичні вправи.
18. Методика формування іншомовної граматичної компетенції; типи і види вправ для засвоєння граматики.
19. Методика формування іншомовної компетенції в аудіюванні.
20. Методика формування іншомовної компетенції в монологічному мовленні.
21. Методика формування іншомовної компетенції в діалогічному мовленні.
22. Схарактеризуйте інтенсивний метод навчання: принципи методу активізації, етапи роботи та навчальні прийоми.
23. Формування іншомовної фонетичної компетенції.
24. Формування іншомовної компетенції в читанні.

25. Загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння. Цілі і завдання формування іншомовної компетенції у письмі. Підходи до навчання писемного мовлення в методиці викладання іноземної мови. Етапи навчання письма: 1) рецептивний, 2) рецептивно-репродуктивний, 3) продуктивний). Навчання наукового письма. Вправи для формування іншомовної компетенції у письмі.
26. Типи та принципи тестування.
27. Аналіз навчально-методичного комплексу (або декількох комплексів) (НМК), що Ви вподобали найбільше.

Список рекомендованих джерел

1. Каплінський В. (2015). Методика викладання у вищій школі. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД».
2. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія/ під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. (2015). К.: Ленвіт.
3. Тарнопольський О.Б., Кабанова М.Р. (2019). Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник/. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля.
4. Almakhtary, H., & Al-Kadi, A. (2017). CALL in Post-Method Era. Indonesian Journal Of EFL And Linguistics, 2(2), 133. doi: 10.21462/ijefll.v2i2.33
5. CEFR Council of Europe (2018). CEFR Companion Volume (2018).
6. Chen, M. (2014). Postmethod Pedagogy and Its Influence on EFL Teaching Strategies. English Language Teaching, 7(5). doi: 10.5539/elt.v7n5p17
7. Englander, K. & Corcoran, J. (2019). English for research publication purposes: Critical plurilingual pedagogies. New York: Routledge.
8. Hyland, K., & Wong, L. (Eds.) (2019). Specialised English: New Directions in ESP and EAP Research and Practice. Abingdon: Routledge.
9. Hyland, K. (2019). Second Language Writing. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Hyland, K. & Shaw, P. (2016). The Routledge Handbook of English for Academic Purposes. Abingdon: Routledge.
11. Ilchenko O. The Language of Science = Англійська для науковців. – 4th edition, revised. – К.: «Едельвейс», 2019.
12. Jenkins, J. (2018). Not English but English-within-multilingualism. In S. Coffey & U. Wingate (Eds.), New directions for research in foreign language education (pp. 65-78). London, UK: Routledge.
13. Jiang, A.L. & Zhang, L.J. (2017). ESP/EAP through English-Medium Instruction: Teacher's Perception and Practices. In H. Reinders, D. Nunan, & B. Zou (Eds.), Innovation in Language Learning and Teaching: The Case of China (pp. 173-197). London: Palgrave Macmillan.

14. Kandel, R. (2019). Postmethod Pedagogy in Teaching English as a Foreign Language: Students' Perceptions. *Journal Of NELTA Gandaki*, 2, 91-112. doi: 10.3126/jong.v2i0.26606
15. Kaufman, S. (2019) <https://www.youtube.com/channel/UCez-2shYIHQY3LfILBuDYqQ>
16. Krashen, S. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pergamon Press.
17. Krashen, S. (2011). Academic proficiency (language and content) and the role of strategies. *TESOL Journal* 2(4), 381–393. doi: 10.5054/tj.2011.274624
18. Kumaravadivelu, B. (1994). The Postmethod Condition: (E)merging Strategies for Second/Foreign Language Teaching. *TESOL Quarterly*, 28(1), 27. doi: 10.2307/3587197
19. Kumaravadivelu, B. (1995). Comments on B. Kumaravadivelu's "The Postmethod Condition: (E)merging Strategies for Second/Foreign Language Teaching": The Author Responds. *TESOL Quarterly*, 29(1), 177. doi: 10.2307/3587814
20. Kumaravadivelu, B. (2003). *Beyond Methods: Macrostrategies for Language Teaching*. New Haven and London: Yale University Press.
21. Kumaravadivelu, B. (2006). *Understanding Language Teaching: From Method to Postmethod*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
22. Leki, I., Cumming, A., & Silva, T. (2010). *A Synthesis of Research on Second Language Writing in English*. New York: Routledge.
23. Schaller-Schwane, I. (2018). ELF as multilingual “edulect” in a bilingual university. *Journal of English as a Lingua Franca*, 7(1), 113-129. doi: 10.1515/jelf-2018-0005

Часописи та блози:

British Council

<https://www.britishcouncil.org/>

<https://www.teachingenglish.org.uk/article/methodology>

<https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/ten-trends-innovations-english-language-teaching-2018>

FluentU

<https://www.fluentu.com/blog/educator-english/>

TESOL Quarterly

<https://onlinelibrary.wiley.com/journal/15457249>

TESOL blog

<http://blog.tesol.org/5-helpful-apps-for-remote-elt-collaboration/>

ELT Journal <https://academic.oup.com/eltj>

English Teaching Forum <https://americanenglish.state.gov/forum>

RELC Journal <https://journals.sagepub.com/home/rel>

Language Learning <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14679922>

Language Teaching Research <https://journals.sagepub.com/home/ltr>